

PLA DOCENT

Bloc: Escola d'espectadors

DEDICACIÓ DE L'ALUMNAT

Hores presencials: 20h (40%)

Treball autònom: 30h (60%)

Descriptor: Mediació teatral, formació de l'espectador, educació de la mirada, dossiers didàctics, desenvolupament comunitari, crítica teatral en entorns educatius.

Dates: 2, 3 i 4 de juny 2023

Professor/a: Maribel Bayona

Coordinació: Pastora Villalón

Tutoria: Pastora Villalón i Ona Marco

Tipus d'activitat: Teòrica i pràctica

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS DEL POSTGRAU

CT1	Adquirir una representació significativa i funcional dels coneixements per afavorir el seu ús en la pràctica educativa de les arts escèniques.
CT2	Conèixer recursos per a la gestió i desenvolupament del grup.
CT3	Desenvolupar la capacitat per a analitzar, avaluar i entendre les característiques específiques de cada individu, aplicant tot allò en el desenvolupament i acompliment professional.
CT4	Saber crear contextos educatius que facilitin la comunicació, l'expressió i la creativitat.
CT10	Organitzar i planificar adequadament els continguts i el procés dels treballs i projectes per tal de poder-los dur a terme amb els recursos previstos i en el temps establert.
CT11	Reflexionar sobre la pròpia praxis per a innovar i millorar la labor docent i educadora, integrant els conceptes teòrics i la seva repercussió sobre la pràctica professional.
CT12	Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament aplicant-la en el context educatiu i la tasca a realitzar en funció de les seves característiques.
CT13	Desenvolupar raonada i críticament idees i arguments justificant-los sòlidament i integrant els coneixements apresos.
CT15	Realitzar una autocrítica objectiva i constructiva en la millora de l'acompliment de les tasques professionals i interpersonals.
CT19	Desenvolupar la capacitat creativa en el treball personal i grupal integrant els continguts apresos.
CT20	Utilitzar l'experiència pròpia i les habilitats creatives en els projectes i treballs per a innovar i evolucionar en l'àmbit professional d'actuació.

CT21	Desenvolupar hàbits i destreses per treballar autònomament les habilitats i continguts del curs integrant-los en els diferents treballs i projectes plantejats en el postgrau.
CT22	Utilitzar els mitjans i recursos a l'abast amb responsabilitat cap al patrimoni cultural i mediambiental.
CT23	Adaptar-se a les noves situacions aprofitant els recursos propis i les idees constructives aportades pels altres.
CT24	Desenvolupar les activitats personals per tal de donar forma a un projecte personal, idear-lo, estructurar-lo, explicar-lo en el context al qual va dirigit.
CT26	Aplicar les tecnologies de la informació i la comunicació al contingut i la forma

Competències específiques:

- Ser capaç de dissenyar, programar, organitzar i gestionar projectes de formació d'espectadors en àmbits socioculturals i educatius.
- Aplicar a situacions concretes les principals estratègies de l'animació teatral.
- Ser capaç de valorar críticament espectacles.
- Adquirir estratègies per dirigir sessions de comentari i valoració d'un espectacle.
- Ser capaç de confeccionar una guia didàctica per a espectacles dirigida a orientar la pràctica docent dels animadors i mediadors.
- Competències per actuar com a mediador cultural.
- Utilitzar els recursos que proporciona la web per a la generació d'opinió i la gestió de l'oci cultural.
- Buscar informació en diferents mitjans i fonts: web, premsa, revistes especialitzades, informes, anuaris, recerques, entrevistes amb professionals, etc.

Objectius generals de l'aprenentatge:

- Formar a l'alumnat en el coneixement dels principis i estratègies de la captació i desenvolupament d'usuaris de la cultura perquè puguin aplicar-los en organitzacions culturals tant públiques com a privades.
- Prendre consciència que la formació artística té per objecte facilitar i assegurar la millor comprensió del fet artístic i de tots els seus signes inherents, identificant els elements bàsics, fomentant la creativitat i afavorint la tolerància, la convivència, la solidaritat mitjançant la discussió i la reflexió.
- Adquirir estratègies per a l'elaboració de guies didàctiques dirigides a espectadors de diferents nivells educatius i a usuaris de l'animació sociocultural en general.
- Capacitar en estratègies per actuar com a mediadors culturals i creadors de públic.

Metodologia docent:

Les sessions es plantegen amb un format teòric-pràctic en el qual farem i reflexionarem, investigarem i crearem mitjançant les exposicions de la professora i la realització d'activitats dirigides a l'adquisició de destreses per valorar críticament espectacles, actuar com a mediadors culturals i

confeccionar guies didàctiques. Per a una adequada comprensió i assimilació dels conceptes i continguts l'alumne haurà de llegir la bibliografia bàsica recomanada i visitar els enllaços d'interès, per la qual cosa disposarà d'un dossier amb documents amb la bibliografia i enllaços. Es requerirà per part dels alumnes el treball dins i fora de l'aula, la consulta de fonts bibliogràfiques, de pàgines web.

Criteris i metodologia d'avaluació:

Treball a l'aula: Exposició d'un projecte de mediació socio-cultural/educatiu/participatiu per grups al voltant de l'elaboració d'una hipòtesi d'escola d'espectadors.

Elaboració d'activitats formals i creatives per a guies didàctiques aplicades a Primària i Secundària.

Rúbrica.

Avaluació i autoavaluació comuna.

Mapa mental.

Participació activa

Assistència:

L'estudiant haurà d'assistir com a mínim al 75% del Bloc amb una actitud de participació continuada, d'implicació personal, i de respecte. En el cas de no assistir el 75% s'exclou a l'estudiant del procés d'avaluació.

TEMARI

Blocs de continguts

1. La socialització de l'espectador
 - 1.1. Des de la gestió de les arts escèniques.
 - 1.2. Des de l'educació.
2. La relació entre les arts, l'educació, l'animació sociocultural i la creació comunitària. Les noves audiències participatives. Experiències que donen origen a l'escola de l'espectador.
 - 2.1. Renaixement cultural i educació activa
 - 2.2. Democratització de la cultura.
 - 2.3. Reducció de la distància entre l'obra d'art i l'espectador: la mediació.
 - 2.4. El cas del teatre: nous escenaris.
 - 2.5. Noves pràctiques artístiques participatives.
 - 2.6. Audiències participatives. L'espectador actiu.
 - 2.7. Processos d'apoderament ciutadà. L'adquisició del coneixement.
 - 2.8. Crear en comunitat.
3. La mediació
 - 3.1. Alfabetització artística. Processos d'empoderament.
 - 3.2. Agents de la funció de mediació
 - 3.3. Projectes de mediació artística i acompanyament.
4. Creació de públics / fidelització de públic
 - 4.1. Eixos del desenvolupament de públics
 - 4.2. Projectes de desenvolupament de públics. Passos per al disseny d'un projecte
 - 4.3. Detecció de necessitats
 - 4.4. Barreres d'accés

- 4.5. Estratègies per a la creació d'espectadors infanto-juvenils.
5. L'escola de l'espectador / Tallers de la mirada
 - 5.1. Reptes del taller de la mirada
 - 5.2. Focalitzar la mirada per als diferents públics objectius.
 - 5.3. Anàlisi d'exemples d'escoles d'espectadors.
 - 5.4. Passos per a l'elaboració d'una escola d'espectadors.
6. Les guies didàctiques com a instrument de mediació
 - 6.1. Estructura i contingut d'una guia (Objectius, continguts, estratègies metodològiques, temporalització, avaluació)
 - 6.2. Guies per a l'Educació Primària. Anàlisi de mostres.
 - 6.3. Guies per a l'Educació Secundària i Batxillerat. Anàlisi de mostres.
 - 6.4. Passos per a l'elaboració d'una guia. Guies didàctiques en paper i digitals.
 - 6.5. Elaboració d'activitats específiques i recursos per a guies didàctiques en relació a un projecte concret.
 - 6.6. La crítica teatral en un context educatiu. La posada en valor de la mirada de l'alumnat a través del seu llenguatge i experiència.

Bibliografia, fonts i recursos de documentació

- Burzynska, A (2016): *Joined forces. Audience participation in theatre*. House on Fire, Anna R. Burzyńska and Live Art Development Agency, 2016.
- Desgranes, F. (2003). *A Pedagogia do espectador*. Sao Paulo: Editora Hucitec.
- Donnat, O; Tolila, P. (2003): *Les publiques de la culture*. Paris: Presses de Science.
- Duarte, I. Bernat, R. (2009): *Querido público: El espectador ante la participación; jugadores, usuarios, prosumers y fans*. Murcia: Centro Párraga, Cendeac y Elèctrica Produccions, con el patrocinio de la Fundación ICO
http://www.ub.edu/procol/sites/default/files/querido_pu%CC%81blico_on_line_0.pdf
- Dubatti, J. (2009). "Escuela de Espectadores de Buenos Aires" en *Artez*,
<http://www.artezblai.com/artez/artez144/iritzia/dubatti.htm>
- Laferrière, G; Motos, T. (2003): *Palabras para la acción. Términos de teatro en la educación y la intervención sociocultural*. Ciudad Real: Ñaque.
- Mac Carthy, K; Jinnat, K. (2001): *A new framework for building participation in the arts*. www.rand.org/publication/MR/MR1323
- Maitland, H. (2000): *A guide to audience development*. London: Arts Council of England.
- Palmeri, D. (2017): *Mise en Abyme*, participación y encuentros en la escena de Roger Bernat. Barcelona. LiquidDocs Edicions.
- Rancière, J (2010): *El espectador emancipado*. Castellón. Ellago Ediciones
http://www.ellagoediciones.com/media/ellago/files/ficLibro_181_81.pdf
- Sires, T; Bayona, M. (2006): *Estudi qualitatiu dels joves adolescents i els teatres de la comarca del Vall's Oriental. Les barreres d'accés*. Diputació de Barcelona.
- Ubersfeld, A. (1997): *La escuela del espectador*. Madrid: Servicio de Publicaciones de Directores de Escena de España.

Enllaços d'interès:

Habitem el Rialto: <https://ivc.gva.es/es/escena/proyectos-escena/habitem-menu-es>

Trobada de Teatre Jove: <https://www.trobadadeteatrejove.com/>

Roger Bernat. <http://rogerbernat.info/>

Proyecto Matadero. Mateo Feijoo:
http://blog.mataderomadrid.org/wp-content/uploads/2017/03/PROYECTO_MATADERO_MATEO_FEIJOO.pdf

MOV's 2010: <http://www.mov-s.org/2010/dades/dossier-movs-2010.pdf>
<https://movs2010.wordpress.com/category/espanol/programacion-del-congreso/el-espectador-activo/>

Red Escena:
<http://www.redescena.net/redaccion/informeresultadosencuesta2015.pdf>
http://www.redescena.net/proyectos-de-la-red/ficha-proyecto.php?id_proyecto=5

Laboratorio de espectadores Festival VEO:
<https://reflexionesyalidos.blogspot.com.es/>
<https://festivalveo.wordpress.com/2010/01/05/curso-para-espectadores-en-veo-2010/>

Arts Council of England <http://www.artscouncil.org.uk/>

New Audiences. Arts Council of England <http://www.newaudiences.org.uk/>

Americans for the Arts <http://ww3.artusa.org>

Center for Arts and Culture <http://www.culturalpolicy.org/>
Escuela de Espectadores de Santiago de Chile
<http://www.escueladeespectadores.cl/>

Escuela de Espectadores y Creación de Nuevos Públicos
<http://www.escueladeespectadores.org/>

Escuela de Espectadores de Teatro de Buenos Aires
<http://escueladeespectadoresdeteatro.blogspot.com/>
Research Center for Arts and Culture <http://www.tc.columbia.edu/rcac/>